

Kapitalisatie van eventueel vruchtgebruik

auteur: Jean-Luc Ledoux, *Emeritus hoogleraar aan de UCL, actuaris*

1. PROBLEEMSTELLING

Voorbeeld	Henriette is weduwe van Jules; uit dit huwelijk werden twee kinderen geboren: een dochter Brigitte en een zoon Marc; deze is overleden en heeft een weduwe Nicole en twee dochters achtergelaten; Henriette heeft het vruchtgebruik gekregen van de nalatenschap van Jules en Nicole het vruchtgebruik van die van Marc. Met het akkoord van de hele familie, wordt een onroerend goed dat aan Jules toebehoorde te koop gesteld. Heeft Nicole recht op een deel van de prijs en, zo ja, hoe moeten we dit waarderen?
Wat staat vast?	Henriette heeft het vruchtgebruik, te kapitaliseren zoals uitgelegd in de vorige fiche; Brigitte heeft de helft in naakte eigendom en Marc zou, indien hij nog in leven was, ook een helft in naakte eigendom hebben gehad; zijn dochters zijn hierin zeker gerechtigd.
Wat zegt de wet?	Niets uitdrukkelijks. De rechtsleer was verdeeld. Op 4 november 2010 heeft het Hof van cassatie beslist: Nicole komt in aanmerking voor wat de rechtsleer doorgaans een eventueel vruchtgebruik noemt.
Eventueel vruchtgebruik	Het vruchtgebruik dat een persoon zal hebben op alle of een deel van de met het huidige vruchtgebruik bezwaarde goederen, enkel en alleen als hij de huidige vruchtgebruiker overleeft.
Verschillende gevallen	Het eventueel vruchtgebruik of vruchtgebruik in de tweede orde, dat de actuaris liever "tweedelijns" vruchtgebruik noemt, kan ook resulteren uit overeenkomsten, testamenten, schenkingen; het kan betrekking hebben op alle of een deel van de goederen: in ons voorbeeld is dit op de helft en, was het goed in gemeenschap geweest, op een vierde.
Kapitalisatie	Op een gegeven ogenblik de waarde bepalen van dit eventueel levenslang recht.

2. OMZETTINGTABELLEN

Te vermijden fout	Het bepalen van de gekapitaliseerde waarde van het eventueel vruchtgebruik is nooit eenvoudig (dus niet louter aftrekken zoals vaak gesuggereerd); het is nu eenmaal zo dat de jongste niet noodzakelijk het langst leeft. Er moeten dus omzettingstabellen worden gebruikt.
Moelijkheden	Naast de moeilijkheid om tabellen voor het actueel vruchtgebruik voor te stellen, moet rekening worden gehouden met een vermenigvuldiging van de mogelijkheden: een onderscheid per geslacht levert al vier mogelijkheden op; voor elke leeftijd van de huidige vruchtgebruiker, zouden alle leeftijden van de eventuele vruchtgebruiker in aanmerking genomen moeten worden; ten slotte is er de vaststelling van de actualiseringsvoet en van de rendementsvoet, die gelijk moeten zijn.
Keuzes	<ul style="list-style-type: none"> ■ Dezelfde sterftetabellen als vorig jaar. ■ Vier tabellen en leeftijdssprongen van vijf jaar; voor de tussenliggende leeftijden, uitgaan van het gemiddelde of van de dichtstbijzijnde leeftijd. ■ Een unieke rentevoet van 2,5 % die geacht wordt de nettorente te vertegenwoordigen, na aftrek van de inflatie.

Ledoux tabellen 2012 - Waarde van het eventuele vruchtgebruik omgezet in een percentage van de volle eigendom

VROUWEN / VROUWEN												
HV: huidig vruchtgebruik • EV : eventueel vruchtgebruik												
EV HV	40	45	50	55	60	65	70	75	80	85	90	95
40	5,92%	4,28%	3,02%	2,10%	1,42%	0,93%	0,57%	0,33%	0,17%	0,08%	0,04%	0,02%
45	8,64%	6,41%	4,58%	3,18%	2,16%	1,42%	0,89%	0,52%	0,28%	0,14%	0,07%	0,03%
50	12,11%	9,30%	6,81%	4,78%	3,23%	2,12%	1,33%	0,79%	0,43%	0,22%	0,11%	0,05%
55	16,24%	12,96%	9,83%	7,07%	4,82%	3,13%	1,94%	1,13%	0,62%	0,31%	0,15%	0,07%
60	21,02%	17,39%	13,74%	10,27%	7,20%	4,72%	2,90%	1,67%	0,09%	0,45%	0,22%	0,10%
65	26,41%	22,54%	18,51%	14,47%	10,61%	7,21%	4,51%	2,59%	1,37%	0,68%	0,32%	0,15%
70	32,33%	28,28%	24,00%	19,55%	15,06%	10,78%	7,06%	4,17%	2,22%	1,09%	0,51%	0,24%
75	38,63%	34,46%	30,00%	25,29%	20,38%	15,41%	10,72%	6,71%	3,74%	1,89%	0,89%	0,42%
80	44,93%	40,68%	36,10%	31,23%	26,06%	20,65%	15,23%	10,20%	6,09%	3,26%	1,62%	0,78%
85	50,57%	46,26%	41,61%	36,65%	31,33%	25,68%	19,82%	14,06%	8,98%	5,15%	2,73%	1,40%
90	55,00%	50,67%	45,98%	40,97%	35,58%	29,80%	23,72%	17,55%	11,82%	7,21%	4,06%	2,21%
95	58,15%	53,80%	49,09%	44,06%	38,63%	32,80%	26,61%	20,24%	14,15%	9,04%	5,37%	3,08%

VROUWEN / MANNEN												
HV: huidig vruchtgebruik • EV : eventueel vruchtgebruik												
EV HV	40	45	50	55	60	65	70	75	80	85	90	95
40	4,44%	3,16%	2,20%	1,51%	1,00%	0,64%	0,39%	0,22%	0,12%	0,06%	0,03%	0,01%
45	6,59%	4,76%	3,33%	2,29%	1,53%	0,99%	0,61%	0,35%	0,19%	0,09%	0,05%	0,02%
50	9,46%	7,03%	5,00%	3,43%	2,29%	1,49%	0,92%	0,54%	0,29%	0,15%	0,07%	0,04%
55	13,04%	10,02%	7,32%	5,10%	3,40%	2,18%	1,34%	0,78%	0,42%	0,22%	0,11%	0,05%
60	17,35%	13,84%	10,49%	7,54%	5,11%	3,27%	1,98%	1,13%	0,61%	0,31%	0,15%	0,08%
65	22,39%	18,48%	14,59%	10,94%	7,70%	5,05%	3,08%	1,74%	0,93%	0,47%	0,23%	0,11%
70	28,05%	23,83%	19,52%	15,29%	11,29%	7,76%	4,90%	2,82%	1,50%	0,75%	0,36%	0,18%
75	34,19%	29,74%	25,11%	20,45%	15,85%	11,52%	7,70%	4,65%	2,56%	1,29%	0,63%	0,30%
80	40,38%	35,79%	30,94%	25,99%	20,97%	16,04%	11,39%	7,34%	4,29%	2,29%	1,15%	0,57%
85	45,96%	41,27%	36,29%	31,16%	25,89%	20,58%	15,36%	10,52%	6,57%	3,73%	1,99%	1,03%
90	50,37%	45,63%	40,57%	35,35%	29,94%	24,42%	18,88%	13,53%	8,93%	5,38%	3,04%	1,66%
95	53,50%	48,74%	43,64%	38,37%	32,89%	27,28%	21,57%	15,95%	10,95%	6,92%	4,13%	2,37%

Ledoux tabellen 2012 - Waarde van het eventuele vruchtgebruik omgezet in een percentage van de volle eigendom

MANNEN / VROUWEN		HV: huidig vruchtgebruik • EV : eventueel vruchtgebruik											
EV	HV	40	45	50	55	60	65	70	75	80	85	90	95
40		9,11%	6,90%	5,04%	3,56%	2,42%	1,57%	0,96%	0,55%	0,29%	0,14%	0,07%	0,03%
45		12,60%	9,84%	7,38%	5,31%	3,68%	2,43%	1,15%	0,88%	0,46%	0,23%	0,11%	0,05%
50		16,77%	13,55%	10,48%	7,75%	5,47%	3,67%	2,33%	1,38%	0,75%	0,38%	0,18%	0,09%
55		21,40%	17,82%	14,24%	10,85%	7,83%	5,34%	3,42%	2,04%	1,12%	0,57%	0,27%	0,13%
60		26,44%	22,61%	18,64%	14,69%	10,95%	7,65%	4,97%	2,99%	1,65%	0,84%	0,41%	0,20%
65		31,79%	27,78%	23,54%	19,18%	14,82%	10,71%	7,15%	4,36%	2,42%	1,24%	0,61%	0,29%
70		37,38%	33,24%	28,82%	24,18%	19,38%	14,59%	10,14%	6,39%	3,62%	1,87%	0,91%	0,44%
75		43,12%	38,89%	34,35%	29,53%	24,43%	19,16%	13,96%	9,25%	5,48%	2,93%	1,47%	0,72%
80		48,46%	44,18%	39,55%	34,63%	29,36%	23,79%	18,09%	12,60%	7,88%	4,43%	2,31%	1,17%
85		53,10%	48,78%	44,11%	39,12%	33,76%	28,03%	22,03%	16,03%	10,57%	6,29%	3,46%	1,84%
90		56,66%	52,32%	47,62%	42,60%	37,19%	31,38%	25,24%	18,96%	13,03%	8,14%	4,71%	2,63%
95		59,25%	54,90%	50,18%	45,14%	39,71%	33,86%	27,65%	21,24%	15,05%	9,79%	5,93%	3,48%

MANNEN / MANNEN		HV: huidig vruchtgebruik • EV : eventueel vruchtgebruik											
EV	HV	40	45	50	55	60	65	70	75	80	85	90	95
40		7,05%	5,20%	3,71%	2,56%	1,70%	1,09%	0,65%	0,37%	0,19%	0,10%	0,05%	0,02%
45		9,97%	7,56%	5,50%	3,87%	2,62%	1,70%	1,04%	0,59%	0,31%	0,16%	0,08%	0,04%
50		13,61%	10,64%	7,96%	5,72%	3,94%	2,59%	1,62%	0,94%	0,51%	0,26%	0,13%	0,06%
55		17,79%	14,32%	11,04%	8,13%	5,70%	3,80%	2,39%	1,40%	0,77%	0,39%	0,19%	0,10%
60		22,48%	18,62%	14,81%	11,25%	8,09%	5,49%	3,49%	2,06%	1,13%	0,59%	0,29%	0,15%
65		27,57%	23,40%	19,17%	15,05%	11,20%	7,81%	5,06%	3,02%	1,67%	0,86%	0,43%	0,22%
70		32,98%	28,59%	24,04%	19,49%	15,04%	10,91%	7,31%	4,47%	2,50%	1,30%	0,64%	0,32%
75		38,60%	34,05%	29,27%	24,41%	19,52%	14,77%	10,38%	6,63%	3,87%	2,06%	1,05%	0,53%
80		43,88%	39,22%	34,29%	29,22%	24,04%	18,87%	13,86%	9,31%	5,70%	3,18%	1,68%	0,86%
85		48,48%	43,76%	38,73%	33,55%	28,19%	22,76%	17,35%	12,21%	7,88%	4,64%	2,57%	1,38%
90		52,02%	47,27%	42,19%	36,94%	31,49%	25,92%	20,29%	14,78%	9,96%	6,16%	3,57%	2,00%
95		54,59%	49,83%	44,73%	39,44%	33,94%	28,31%	22,56%	16,86%	11,75%	7,57%	4,60%	2,70%

Ab intestat en vacante nalatenschap, twijfelachtige devolutie

Zekerheid over een devolutie louter op basis van verklaringen van bekende of mogelijke erfgenamen is eigenlijk een 'contradictio in terminis'.

De nodige opzoekingen kunnen lang duren en complex zijn, en het risico op betwisting is reëel.

De gevolgen hiervan zijn soms niet te overzien.

Een beroep doen op een professioneel genealoog kan heel wat problemen en risico's vermijden.

Genealogie DECUYPER is het oudste en belangrijkste dienstverlenend Belgisch bedrijf voor erfrechtelijke genealogie en opsporing naar erfgenamen. Opgericht in 1942 door Jean VOSSAERT, beschikt het bureau over een ongeëvenaard archief: overlijdensberichten, officiële publicaties en een databank met gegevens uit de totale verzameling dossiers die Genealogie DECUYPER tot op heden met succes heeft behandeld. Het betreft duizenden verschillende missies in België en in het buitenland.

Genealogie DECUYPER beschikt over de archieven en minuten van gewezen genealogen Jean Vossaert, Jean Decuyper en Baudouin Storms.

Wetenschappelijk comité: Prof. dr. Hélène Casman, *hoogleraar VUB/ULB, erenotaris*
Prof. dr. Pierre Nicaise, *maître de conférences UCL, notaire associé*

Verantwoordelijke uitgever: Genealogie DECUYPER, Priester Cuypersstraat 3, 1040 Brussel
www.gendec.be - info@gendec.be
Tel.: 02 478 02 36 - Fax: 02 478 00 68

Ontwerp en vormgeving: LumaDox
www.lumadox.be - info@lumadox.be

© Genealogie DECUYPER, 2013 Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

**In dezelfde collectie, beschikbaar op aanvraag.
PDF en Ipad versie te downloaden op www.gendec.be:**

- De aangifte van nalatenschap (auteur: André Culot, fiscaal adviseur)
- De aangifte van nalatenschap: taxatie (auteur: André Culot, fiscaal adviseur)
- De erfopvolging (auteur: André Culot, fiscaal adviseur)

In samenwerking met la Revue du notariat belge:

- Kapitalisatie van het vruchtgebruik (auteur: Jean-Luc Ledoux)